

G.5

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

DETTE DOKUMENT ANNULERER OG
ERSTATTER DOKUMENT KOM(86) 169
endelig udg. af 5. september 1986

FORDELT

29 SEP. 1986

KOM(86) 169 endelig udg./2

Bruxelles, den 18. september 1986

FORSLAG TIL RÅDETS DIREKTIV

om kreditinstitutters egenkapital

(forelagt Rådet af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

I. GENERELLE BETRAGTNINGER

Artikel 1 i det første samordningsdirektiv af 12. december 1977¹⁾ indeholder en definition på egenkapital, der var tilstrækkelig i den første harmoniseringsfase. Med videreførelsen af denne harmonisering og den udvikling, der er sket på kreditområdet siden 1977, er det imidlertid blevet klart, at denne definition er mangelfuld.

Der er nu stort behov for en mere præcis definition, der indeholder alle de elementer, som kan henregnes til et kreditinstituts kapital, navnlig siden gennemførelsen af direktivet om tilsyn med kreditinstitutter på et konsolideret grundlag²⁾.

Et tilstrækkeligt kapitalgrundlag er en af hjørnestenene i tilsynet med banker, og en definition på begrebet "egenkapital" er derfor en afgørende forudsætning for den fremtidige samordning af banklovgivningen. Denne definition skal danne grundlag for en lang række EF-bestemmelser på bankområdet, og den vil også skabe større sammenlignelighed mellem kreditinstitutter, der konkurrerer direkte indbyrdes på et fælles bankmarked. Af konkurrencemæssige hensyn bør de definitioner og principper, der gælder for bankernes egenkapital, være ensartede i hele Fællesskabet.

Et kreditinstituts egenkapital tjener en række forskellige formål. Den skal i første omgang anvendes til at finansiere et kreditinstituts forretninger, navnlig på det stadium, hvor det påbegynder sin virksomhed. Et kreditinstituts egenkapital kan tjene til dækning af tab og udgør derfor en garanti for instituttets stabilitet og kontinuerlige drift, og som følge heraf spiller egenkapitalen en væsentlig rolle, når det drejer sig om at bevare indskydernes tillid til banken. Egenkapitalen er også en vigtig målestok ved bedømmelsen af instituttets solvens og andre faktorer, der spiller en afgørende rolle i tilsynet med bankerne.

1) 77/780/EØF, EFT nr. L 322 af 17.12.1977.

2) 83/350/EØF, EFT nr. L 193 af 18.7.1983.

Det er af stor betydning for indskyderne at vide, at der findes et tilstrækkeligt kapitalgrundlag, således at de er sikret mod tab, og dette kan øge tilliden til banken og det finansielle system. En bank, der har et sundt kapitalgrundlag, vil også nyde tillid fra andre banker, og det samme gælder banksystemet som helhed. De banker, der indgår i dette system, må råde over tilstrækkelige kapitalressourcer til, at indskyderne fortsat kan have tillid til dette system.

Egenkapitalen udgør derfor et nøgleelement i et kreditinstituts forretninger; og et tilstrækkeligt kapitalgrundlag er nødvendigt for at sikre ikke blot bankens solvens, men også dens likviditet. Fastsættelse af bestemte standarder for dette kapitalgrundlag vil ikke blot fremme banksystemets levedygtighed, men også gavne instituttets driftsresultater.

Eftersom medlemsstaterne for øjeblikket anvender forskellige metoder til at beregne et kreditinstituts kapitalressourcer, har Kommissionen bestræbt sig på at nå frem til et fælles grundlag for beregning af egenkapitalen. Gennem fastlæggelsen af sådanne fælles kriterier vil de kompetente tilsynsmyndigheder få sikkerhed for, at der findes grundlæggende overensstemmelse mellem de standarder, der lægges til grund af tilsynsmyndighederne i samtlige medlemsstater.

Baggrunden for disse bestræbelser på at definere de elementer, der indgår i egenkapitalen, og sikre en mere ensartet anvendelse af denne definition, er Kommissionens faste overbevisning om, at der for øjeblikket er behov for, at tilsynsmyndighederne tilskynder til et generelt mere solidt kapitalgrundlag i kreditinstitutter, der udøver virksomhed uden for landets egne grænser. Dette er også den almindelige opfattelse blandt tilsynsmyndighederne. Kommissionen er af den overbevisning, at nærværende direktiv kun udgør det første skridt på vejen mod en styrkelse af kapitalgrundlaget i EF's kreditinstitutter og en mere stringent fastsættelse af kriterier for, hvilke elementer der kan henregnes til egenkapitalen. I dette forslag er der skabt grundlag for en fleksibel fremgangsmåde ved revision og ændring af nærværende direktiv.

Den foreslåede definition er meget bred og giver mulighed for at henregne flest mulige elementer til egenkapitalen og med størst mulige beløb, således at den dækker alle de forskellige elementer, der for øjeblikket henregnes til egenkapitalen i de forskellige medlemsstater, idet medlemsstaterne får mulighed for selv at bestemme, om de ønsker at udelukke visse elementer eller at anvende lavere lofter for de pågældende beløb. Den foreslåede definition indeholder en neutral opregning af de elementer, som medlemsstaterne må henregne til egenkapitalen.

"Det rådgivende Bankudvalg har været konsulteret om et forslag til en fællesskabs definition af egenkapital. Under dets 13. møde den 6. juni 1985 støttede udvalget enstemmigt forslaget, men foreslog at en henstilling ville være det rigtigste instrument til en effektivering af harmoniseringen af national bestemmelser med hensyn til egenkapital, og udvalget opfordrede Kommissionen til at fremsende forslaget til Ministerrådet for dets vedtagelse. Selv om Det rådgivende Bankudvalg på dets møde den 4. juni 1986 gentog dets præference for en henstilling, har Kommissionen, i lyset af den europæiske enhedsakt og de regler og procedurer for at fremskynde gennemførelsen af det indre marked inden for Fællesskabet, som denne giver mulighed for, besluttet at foreslå et direktiv som grundlag for harmoniseringen af definitionen for egenkapital. Kommissionen anser derimod et direktiv for at være særlig velegnet i denne situation, fordi definitionen af egenkapital er en hjørnesteen for meget af det fremtidige arbejde indenfor banksektoren. En hurtig enighed om denne definition vil bidrage til, at man opnår mere ens konkurrencevilkår inden for EF. Et direktivforslag på dette område forudbestemmer ikke hvilke instrumenter, der skal benyttes for fremtidige forslag inden for banksektoren; sådanne valg vil blive truffet sag for sag afhængig af hvilket emne, der er tale om."

II Forklarende bemærkninger til de enkelte artikler

ad Artikel 1

Denne artikel fastlægger direktivets anvendelsesområde. Henstillingen finder anvendelse på begrebet "egenkapital", uanset til hvilket formål dette begreb anvendes inden for rammerne af tilsynet med kreditinstitutter som defineret i direktiv 77/780/EF.

ad Artikel 2

I denne artikel skelnes der mellem egenkapitalens "interne" og "eksterne" elementer.

De interne elementer kan opdeles i fire underkategorier, nemlig:

- (i) indbetalt kapital, inkl. overskud ved emission, men ekskl. bankens beholdning af egen aktier;
- (ii) lovmæssige reserver og akkumuleret tilbageholdt overskud;
- (iii) opskrivningshenlæggelser;
- (iiii) andre interne elementer.

ad Artikel 3

Denne artikel indeholder definitionen på "andre interne elementer".

Andre interne elementer er midler, hvorover et kreditinstitut frit kan disponere med henblik på at dække normale bankrisici, der endnu ikke er nærmere identificeret. Deres eksistens skal frengå af det pågældende kreditinstituts interne regnskaber, og deres størrelse skal være fastsat af instituttets ledelse, kontrolleret af uafhængige revisorer og meddelt de kompetente tilsynsmyndigheder.

ad Artikel 4

Den anden del af definitionen på egenkapitalen er de "eksterne elementer", hvorved forstås midler, som er stillet til rådighed for et kreditinstitut, men som ikke fuldt ud ejes og kontrolleres af dette, eller som kun er stillet til rådighed for et kreditinstitut i en begrænset periode.

Disse eksterne elementer omfatter efterstillede lån og midler, som medlemmerne af et andelskreditinstitut hæfter for. For at vise, at eksterne elementer ikke er en helt så sikker kapital som interne elementer, må eksterne elementer ikke henregnes til egenkapitalen med mere end 50% af de samlede interne elementer, hvilket er et mål, der skulle kunne nås i 1995. Medlemsstaterne opfordres til at sikre, at kreditinstitutter, der for øjeblikket overskrider dette loft, gradvis kommer ned på det foreskrevne niveau, og at de garantier, som staten stiller for offentlige kreditinstitutter ikke medregnes i de eksterne elementer.

Det er med fuldt overlæg, at denne artikel ikke indeholder nogen udtømmende opregning af de finansieringsformer, der må betragtes som "eksterne elementer" i egenkapitalen, men derimod åbner mulighed for nye finansieringsformer på dette område. Den indeholder dog visse kriterier, der skal opfyldes, idet der bl.a. fastsættes den betingelse, at de pågældende midler skal være fuldt indbetalt.

ad Artikel 5

I denne artikel fastsættes det, at der skal udarbejdes en rapport om direktivets anvendelse og det bestemmes, at direktivet skal tages op til fornyet vurdering og ændres således, at der tages hensyn til nye udviklinger på markedet og således at konsolidering af kreditinstitutternes egenkapital forbedres.

ad artikel 6 og 7

Disse artikler indeholder de sædvanlige afsluttende bestemmelser og fastsætter, at medlemsstaterne skal meddele Kommissionen de foranstaltninger, de træffer for at efterkomme direktivet.

FORSLAG TIL RÅDETS DIREKTIV
OM
KREDITINSTITUTTERS EGENKAPITAL

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 52, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Kommissionen⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet⁽²⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det økonomiske og sociale Udvalg⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

Fælles normer for kreditinstitutters egenkapital er en vigtig hjørnesteen i opbygningen af et internt marked inden for banksektoren, da de tjener til at sikre en kontinuitet inden for kreditinstitutterne, at beskytte opsparing, lette banktilsynet og medføre fremtidig koordination inden for bankområdet;

sådanne fælles normer skal i princippet gælde for alle godkendte kreditinstitutter i Fællesskabet;

i nogle medlemsstater findes bestemmelser, der stiller særlige krav til egenkapitalen i specialiserede institutter, der virker på realkreditområdet; sådanne bestemmelser er almindeligvis strengere end de bestemmelser, der gælder for ikke-specialiserede kreditinstitutter, og ovennævnte fælles normer vil kunne tilpasses disse særlige krav; de pågældende bestemmelser skal tages op til fornyet drøftelse, når der vedtages fællesskabsforanstaltninger om realkreditinstitutters adgang til at virke i udlandet;

(1) EFT

(2) EFT

(3) EFT

et kreditinstituts egenkapital kan tjene til at dække tab, som ikke modsvares af et forventet overskud af tilstrækkelig størrelse, og den spiller derfor en vital rolle for instituttets kontinuitet; egenkapitalen er også en vigtig målestok for myndighederne, når disse f.eks. skal bedømme kreditinstitutternes solvens, og kan tjene andre tilsynsformål;

da kreditinstitutter på et fælles bankmarked konkurrerer direkte med hinanden, bør de definitioner og principper, der gælder for egenkapitalen være ensartede; derfor bør kriterierne for egenkapitalens sammensætning ikke fastlægges af de nationale myndigheder alene; fællesskabets interesser varetages bedst ved fastlæggelse af fælles kriterier, der kan forhindre konkurrencefordrejning og samtidig styrke banksektoren i fællesskabet;

i den i dette direktiv fastlagte definition indgår flest mulige elementer og beløb, der kan henregnes til egenkapitalen, således at medlemsstaterne frit kan skønne, om de ønsker at anvende alle eller blot en del af disse elementer, eller at anvende lavere lofter for de pågældende beløb;

i dette direktiv fastlægges kriterier for, i hvilket omfang visse elementer kan medregnes i egenkapitalen, og det står medlemsstaterne frit at anvende lavere lofter for de pågældende beløb;

i dette direktiv fastlægges kriterier for, i hvilket omfang visse elementer kan medregnes i egenkapitalen, og det står medlemsstaterne frit at anvende strengere kriterier;

i dette direktiv skelnes der på basis af elementernes art mellem de elementer af egenkapitalen, der er interne og kan anvendes til dækning af et allerede eksisterende kreditinstituts tab, og de elementer, der er eksterne og til rådighed for et kreditinstitut, men ikke ubetinget kontrolleret af det;

de fælles normer defineres i første omgang meget vidt, således at der tages hensyn til de forskellige elementer, der indgår i egenkapitalen i forskellige medlemsstater; hensigten med dette direktiv er, at den skal være det første skridt på vejen mod en styrkelse af kapitalgrundlaget i de kreditinstitutter, der udøver

virksomhed i Fællesskabet, og mod en mere præcis definition af kriterierne for de elementer, der kan henregnes til egenkapitalen, navnlig de interne elementer; udviklingen henimod en styrkelse af kapitalgrundlaget bør desuden føre til, at også eksterne elementer skal kunne medgå til dækning af et kreditinstituts eventuelle tab;

ud fra det forhold at eksterne elementer ikke kan sidestilles med interne elementer, kan de kun anses som egenkapital op til et beløb, der ikke overstiger halvdelen af de samlede interne elementer, og eventuelle overskydende beløb må ikke medregnes i egenkapitalen;

ved beregning af egenkapitalen bør offentlige kreditinstitutter ikke medregne garantier stillet af medlemsstate eller lokale myndigheder; den særlige dispensation, der gælder i en enkelt medlemsstat, kan imidlertid fortsat gælde, indtil en yderligere samordning foretages;

når det i tilsynsøjemed er nødvendigt at fastslå størrelsen af en kreditinstitutgruppes egenkapital, skal den beregnes i overensstemmelse med bestemmelserne i Rådets direktiv 83/350/EØF af 13. juni 1983 om tilsyn med kreditinstitutter på et konsolideret grundlag (4); nævnte direktiv giver medlemsstaterne et skøn med hensyn til fortolkningen af dets tekniske gennemførelsesvilkår, der bør udøves i direktivets ånd;

indtil forslaget til direktiv om bankers og andre penge- og finansieringsinstitutters årsregnskaber, der indeholder visse tilpasninger af bestemmelserne i Rådets syvende direktiv 83/349/EØF af 13. juni 1983 på grundlag af traktatens artikel 54, stk. 3, litra g), om konsoliderede regnskaber (5), er vedtaget, overlades det til medlemsstaterne at bestemme, hvilke regnskabsmetoder der skal anvendes ved egenkapitalens beregning; efter gennemførelsen af nævnte direktiv skal der tages hensyn til det opstillingsskema for status, som er nævnt i det;

4) EFT nr. L 193 af 18.7.1983 s. 18

5) EFT nr. L 193 af 18.7.1983, s. 1

Kommissionen skal udarbejde en rapport og skal med jævne mellemrum tage dette direktiv op til fornyet overvejelse med henblik på at stramme bestemmelserne i det for derved at nå frem til en mere ensartet definition på egenkapital i Fællesskabet; en sådan ensartethed vil kunne styrke kapitalgrundlaget i Fællesskabets kreditinstitutter;

Kommissionen skal under hensyntagen til de ovennævnte periodiske genovervejelser og efter konsultation af Det Rådgivende Udvalg for Banklovgivning vedtage ændringer til dette direktiv;

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

ARTIKEL 1
Anvendelsesområde

1. En medlemsstat, hvis lovgivning eller administrative forskrifter indeholder bestemmelser, der i forbindelse med tilsynet med et allerede eksisterende kreditinstitut anvender eller henviser til begrebet egenkapital, skal bringe det egenkapitalbegreb, der anvendes, eller hvortil der henvises, på linje med den i nedenstående artikler angivne definition af egenkapital.
2. Ved kreditinstitutter i denne henstilling forstås institutter, på hvilke Rådets første direktiv 77/780/EØF¹⁾ finder anvendelse. Medlemsstaterne kan udsætte anvendelsen af nærværende direktiv for så vidt angår realkreditinstitutter, indtil yderligere samordning sker.

ARTIKEL 2
Almindelige principper

1. Et kreditinstituts egenkapital skal være sammensat af følgende elementer:

1) EFT nr. L 322 af 12.12.1977, s. 30.

a) interne elementer

- i) indbetalt kapital plus overskud ved emission, men fratrukket kreditinstituttets beholdning af egne aktier
- ii) reserver inklusive lovmæssige reserver, vedtagtmæssige reserver og andre reserver samt regnskabsårets driftsresultat efter udlodning af udbytte men fratrukket hensættelser til imødegåelse af almindelige bankrisici
- iii) opskrivningshenslæggelser (formelt anerkendt som hørende til aktionærerne)
- iv) andre interne elementer som defineret i artikel 3,

b) eksterne elementer som defineret i artikel 4.

2. Egenkapitalbegrebet som defineret i dette direktiv angiver et maksimum for, hvilke elementer der kan indgå, og med hvilke beløb, men overlader det til de enkelte medlemsstaters skøn, om de vil lade alle de nævnte elementer indgå, eller om de vil fastsætte lavere lofter for de pågældende beløb.
3. De under stk. 1, litra a), nævnte elementer skal være til det pågældende kreditinstituts frie disposition og må ikke på det tidspunkt, hvor de berregnes være eller forventes underkastet skattepligt.

ARTIKEL 3

Andre interne elementer, jf. artikel 2, stk. 1 litra a) nr. iv)

Det i en medlemsstat anvendte egenkapitalbegreb kan omfatte andre interne elementer, uanset disses juridiske eller regnskabsmæssige benævnelse, på betingelse af følgende:

- a) kreditinstituttet skal frit kunne disponere over sådanne midler med henblik på at dække normale bankrisici, når tab eller værdiforringelse endnu ikke er nærmere identificeret,
- b) deres tilstedeværelse skal fremgå af de regnskabsoplysninger, kreditinstituttet stiller til rådighed for myndighederne,
- c) deres størrelse skal være fastsat af ledelsen, kontrolleret af uafhængige revisorer, meddelt myndigheden, og underkastet dennes tilsyn. Hvad angår kontrol, kan intern revision, så længe fællesskabsbestemmelser om obligatorisk ekstern revision endnu ikke er gennemført, anses at opfylde nævnte krav.

ARTIKEL 4

Eksterne elementer, jf. art. 2, stk. 1, litra b)

1. Eksterne elementer er midler, som stilles til rådighed for et kreditinstitut, men som ikke ejes og kontrolleres fuldt ud af kreditinstituttet, eller som kun stilles til rådighed for kreditinstituttet for en begrænset periode. Midler, som medlemmerne af et andelskreditinstitut hæfter solidarisk for, men som ikke er indbetalt, kan medregnes til de eksterne elementer, efter stk. 3.
2. Eksterne elementer må medregnes til egenkapitalen med et beløb på ikke mere end 50% af de samlede interne elementer; dette mål skal være nået senest den 1. januar 1995; tilsynsmyndighederne skal påse, at kreditinstitutter, der for øjeblikket overskrider dette loft, gradvis kommer ned på det foreskrevne niveau. Tilsynsmyndighederne må dog give disse kreditinstitutter tilladelse til under særlige omstændigheder midlertidigt at overskride loftet.
3. Den kapital, som medlemmerne af et andelskreditinstitut hæfter for, men som ikke er fuldt indbetalt, kan kun henregnes under egenkapitalen, i det omfang den pr. 31. december 1984 kunne medregnes i de pågældende institutters egenkapital.

4. En medlemsstat må ikke til offentlige kreditinstitutters egenkapital medregne de garantier, som staten eller de lokale, nationale myndigheder stiller for sådanne institutter.
5. Medlemsstaterne eller tilsynsmyndighederne må til egenkapitalen kun medregne andre eksterne midler end dem, for hvilke der gælder solidarisk hæftelse, hvis der med hensyn til sådanne midler er indgået en bindende aftale om, at de i tilfælde af et kreditinstituts konkurs eller likvidation efterstilles al anden gæld og først fyldestgøres, når al anden udestående gæld er betalt.

Sådanne andre eksterne midler skal opfylde følgende betingelser:

- a) de skal være fuldt indbetalt,
- b) de skal have en oprindelig løbetid på mindst fem år og skal kunne nedbringes gradvist; er gældens løbetid ikke fastsat, skal der gælde et opsigelsesvarsel på mindst fem år, medmindre midlerne ikke længere henregnes til egenkapitalen, eller medmindre myndighedernes forudgående samtykke er specielt krævet til tilbagebetaling før tiden; myndighederne kan give tilladelse til anticiperet tilbagebetaling af sådanne midler, når anmodning herom indgives af indskyderen, og kreditinstituttets solvens ikke derved forringes,
- c) den udstrækning, hvori de kan medregnes til egenkapitalen, indskrænkes gradvist de sidste fem år inden tilbagebetalingsdagen,
- d) myndighederne skal have mulighed for effektivt at kontrollere om ovenstående betingelser er opfyldt, og navnlig skal de aftaler, hvorved der træffes bestemmelse om, at de indskudte midler skal medgå til dækning af tab, forelægges for og godkendes af sådanne myndigheder, eller også skal indholdet af sådanne aftaler fastlægges af den nationale lovgivning.

ARTIKEL 5

Senest tre år efter bekendtgørelsen af dette direktiv skal Kommissionen udarbejde en rapport om direktivets anvendelse. Hvis det findes hensigtsmæssigt, skal Kommissionen på grundlag af resultaterne i rapporten påny vurdere bestemmelserne i dette direktiv og skal, efter konsultation af Det rådgivende Udvalg for Banklovgivning, nedsat i henhold til Artikel 11 i direktiv 77/780/EØF, vedtage de nødvendige ændringer i det. Det rådgivende Udvalg skal afgive sin udtalelse på dets næste egentlige møde og under ingen omstændigheder senere end seks måneder efter, at Kommissionen har konsulteret det.

ARTIKEL 6

1. Medlemsstaterne skal senest den 31. december 1987 træffe de nødvendige foranstaltninger for at efterleve dette direktiv. De skal efterfølgende meddele Kommissionen herom.
2. Medlemsstaterne skal senest et år efter meddelelsen af dette direktiv meddele Kommissionen teksten til de vigtigste nationale love og administrative forskrifter, som de vedtager på det område, der er omfattet af dette direktiv;
3. Den af stk. 2 omfattede meddelelse skal også vedlægges en erklæring med tilhørende forklarende bemærkninger, hvori Kommissionen underrettes om de specifikke bestemmelser og elementer, som medlemsstaternes respektive kompetente myndigheder har vedtaget eller valgt at medregne til egenkapitalen.

ARTIKEL 7

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den